

**Správa z diagnostického vyšetrenia –
informácia s odporúčaním pre odborných zamestnancov
školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie**

Správa z diagnostického vyšetrenia dieťaťa alebo žiaka (ďalej len Správa z diagnostického vyšetrenia) je zavedená ako súčasť ďalšej dokumentácie školy a školského zariadenia podľa § 11 ods. 9 písm. b) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len školský zákon) od 1. 9. 2015, po nadobudnutí účinnosti zákona č. 188/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Ďalšia dokumentácia školy alebo školského zariadenia je podľa § 11 ods. 8 školského zákona „súbor dokumentov, ktorými sa zabezpečuje organizácia a riadenie škôl a školských zariadení“. Ďalšiu dokumentáciu pôvodne tvorilo sedem rôznych dokumentov, v období od 1. 1. 2014 do 31. 8. 2015 iba dva (chýbala práve správa z vyšetrenia). Vyššie citovaná novela upravila ich zoznam v súčasnom znení § 11 ods. 9 školského zákona nasledovne:

Ďalšiu dokumentáciu tvorí najmä

- a) návrh na vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v materskej škole, v základnej škole, v strednej škole a v špeciálnej škole,*
- b) správa z diagnostického vyšetrenia dieťaťa alebo žiaka a písomné vyjadrenie školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie,*
- c) organizačný poriadok.*

Slovo „najmä“ znamená, že ako ďalšiu dokumentáciu si môže škola alebo školské zariadenie založiť aj iné dokumenty, no uvedené tri sú povinnou ďalšou dokumentáciou školy/školského zariadenia, keď je opodstatnené viesť ju na základe iných ustanovení.

Dokumentáciu podľa § 11 ods. 9 písm. a) školského zákona, t. j. **Návrh na vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v materskej škole, v základnej škole, v strednej škole a v špeciálnej škole** (ďalej len „Návrh na vzdelávanie“) škola vedie v prípade, že má žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“), pre ktorých je určený. Na 4. strane v bode 2 Návrh na vzdelávanie uvádza:

*Tlačivo **nie** je určené pre deti a žiakov*

- a) zo sociálne znevýhodneného prostredia, pokiaľ nemajú ŠVVP vyplývajúce zo zdravotného znevýhodnenia,*
- b) s odkladom povinnej školskej dochádzky, pokiaľ nie sú deťmi / žiakmi so zdravotným znevýhodnením,*
- c) škôl pri zdravotníckych zariadeniach,*
- d) škôl pri špeciálnych výchovných zariadeniach.*

Podľa § 11 ods. 10 školského zákona sa *Návrh na vzdelávanie vedie na tlačive podľa vzoru, ktorý je schválený a zverejnený ministerstvom školstva*. Každému žiakovi so ŠVVP sa vypracúva jeden Návrh na vzdelávanie.

Návrh na vzdelávanie nahradil od 1. 1. 2014 Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej školy, špeciálnej materskej školy, do základnej školy a do strednej školy. Namiesto pôvodných sedemnástich má iba štyri strany. Žiakovi, ktorý mal vypracovanú predchádzajúcu verziu návrhu, netreba vyplňať nové tlačivo. Žiaci, ktorým boli ŠVVP priznané od šk. r. 2014/2015, musia mať vyplnené nové tlačivo.

Návrh na vzdelávanie už neobsahuje listy D₁, D₂, D₃, na ktoré sa písali správy z vyšetrení, ani list D₄, na ktorom sa predkladalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu (integrácii) žiaka. Správa z diagnostického vyšetrenia (resp. správy, ak je ich viac) sa vkladá ako príloha do Návrhu na vzdelávanie; vyjadrenie k začleneniu dieťaťa/žiaka, ak sa týka konkrétneho dieťaťa, je súčasťou tejto správy, nepíše sa na osobitný list.

Tretou stranou *Návrhu na vzdelávanie* je tabuľka pre zoznam príloh, v ktorej sú predtlačené tri najčastejšie využívané typy správ (zo špeciálno-pedagogického, psychologického a odborného lekárskeho vyšetrenia) a individuálny vzdelávací program. To neznamena, že každý žiak so ŠVVP musí mať priložené všetky tieto dokumenty. Individuálny vzdelávací plán sa týka iba dieťaťa/žiaka v školskej integrácii a dieťaťa/žiaka v špeciálnej škole alebo v špeciálnej triede, ktorému jeho zdravotné znevýhodnenie znemožňuje, aby sa vzdelával podľa vzdelávacieho programu, podľa ktorého postupuje táto škola/trieda (§ 94 ods. 3 školského zákona). Správa z odborného lekárskeho vyšetrenia sa vyžaduje iba v prípadoch, keď sa diagnostika ŠVVP odvíja od medicínskej diagnózy. Pri diagnostike intelektového nadania sa nepožaduje správa zo špeciálnopedagogického vyšetrenia (ak nejde o nadané dieťa so súbežným zdravotným znevýhodnením). Dieťa/žiak môže byť vyšetrovaný viackrát (rediagnostikovaný), viacerými odborníkmi i vo viacerých zariadeniach, ktoré vydajú správy z realizovaných diagnostických vyšetrení; takisto sa s postupom do vyšších ročníkov bude meniť jeho individuálny vzdelávací program. Všetky tieto dokumenty sa prikladajú k *Návrhu na prijatie* a zapisujú sa do zoznamu príloh.

Dokumentácia podľa § 11 ods. 9 písm. b) školského zákona, t. j. **Správa z diagnostického vyšetrenia**, je viazaná na každé dieťa/žiaka, ktorý vyšetrenie podstúpil.

Mnohí žiaci nebudú mať v ďalšej dokumentácii školy žiadnu správu z diagnostického vyšetrenia, iní budú mať jednu alebo viac takýchto správ. Keďže Správa z diagnostického vyšetrenia sa nevydáva na tlačive podľa vzoru schváleného ministerstvom školstva, poradenské zariadenie ju môže vydávať vo forme podľa vlastného uváženia. Pre dôležitosť jej výpovednej hodnoty z odborného hľadiska je súčasťou tejto informácie odporúčanie k štruktúre a obsahu správy z diagnostického vyšetrenia.

Správu z diagnostického vyšetrenia vystavuje poradenské zariadenie na požiadanie rodiča (zákonného zástupcu) dieťaťa a jemu ju odovzdáva. Školy alebo školské zariadenia majú právo spracúvať osobné údaje o deťoch a žiakoch v rozsahu, ktorý stanovuje § 11 ods. 6 školského zákona, teda vrátane údajov o ich fyzickom a duševnom zdraví i mentálnej úrovni a výsledkov pedagogicko-psychologickej a špeciálno-pedagogickej diagnostiky. *Správa z diagnostického vyšetrenia* (akéhokoľvek) sa stáva súčasťou ďalšej dokumentácie školy/školského zariadenia, iba ak ju dal škole/školskému zariadeniu k dispozícii zákonný zástupca dieťaťa. Avšak rodič, ktorý škole správu (správy) z diagnostického vyšetrenia (vyšetrení) dieťaťa/žiaka nepredloží, neumožní pri vzdelávaní dieťaťa/žiaka uplatňovať odporúčania poradenského zariadenia, ktoré vyplynuli z príslušného diagnostického vyšetrenia.

Správa z diagnostického vyšetrenia sa vypracúva každému diagnostikovanému dieťaťu, nie iba dieťaťu/žiakovi so ŠVVP, ktorému sa vkladá ako príloha do Návrhu na vzdelávanie. Po jej predložení škole/školskému zariadeniu sa každá Správa z diagnostického vyšetrenia stáva súčasťou ďalšej dokumentácie a škola/školské zariadenie je povinné závery a odporúčania obsiahnuté v správe akceptovať. Odporúčania sa môžu týkať jednorazových či krátkodobých opatrení, alebo môžu mať trvalejšiu platnosť (napr. odporúčania spôsobu vzdelávania žiaka, ktorého individuálne špecifiká nevyžadujú vypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu).

Na požiadanie zákonného zástupcu dieťaťa možno vypracovať správu z diagnostického vyšetrenia aj o dieťaťi, ktoré bolo vyšetrené v rámci skupinového vyšetrenia; treba však zvážiť obmedzenia takéhoto vyšetrenia a závery robiť s ohľadom na tieto obmedzenia. Ak dieťa/žiak navštevuje viac poradenských zariadení, je žiaduce, aby tieto zariadenia spolupracovali a zariadenie, v ktorom je dieťa/žiak vedený primárne, zahrnulo ich závery a odporúčania do súhrnnej správy, ktorú rodič predloží škole/školskému zariadeniu.

Štruktúra a obsah správy z diagnostického vyšetrenia

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov neurčuje záväznú podobu správy z diagnostického vyšetrenia. Na základe podkladov z ministerstva školstva (ďalej len „MŠVVaŠ SR), expertízy pracovníkov Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie a pripomienok a námietok odborných zamestnancov školských poradenských zariadení odporúčame v správe z diagnostického vyšetrenia dodržiavať nasledovnú štruktúru, pričom obsah musí byť prispôsobený účelu, na aký sa vydáva:

- 1. Špecifikácia vyšetrenia/vyšetrení:** psychologické, špeciálno-pedagogické, oboje (môže byť v jednej správe), prípadne lekárske.
- 2. Dôvod vyšetrenia, jeho iniciátor.**
- 3. Anamnéza** (osobná, rodinná, školská, zdravotná – diferencovať podľa dôvodu vyšetrenia a adresáta správy, uvádzať len tie anamnestické údaje, ktoré majú vzťah k dôvodu vyšetrenia).
- 4. Dátum vyšetrenia** (dátumy vyšetrení, ak sa ich realizovalo viac).
- 5. Použité metódy** – pri testoch názov metodiky (napr. Progresívne matice), pri ostatných opis (napr. rozhovor).
- 6. Výsledky** – opis najdôležitejších zistení vzťahujúcich sa k tomu, čo bolo predmetom vyšetrenia, prípadne ďalších zistení, ktoré pôvodné zameranie vyšetrenia rozširujú. Majú byť opísané slabé i silné stránky dieťaťa/žiaka a ich možný dopad na výkony, správanie alebo prežívanie dieťaťa/žiaka.
- 7. Záver** – stručné zosumarizovanie výsledkov vystihujúce podstatu zistení s vyjadrením, či ide o žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami podľa § 2 písm. j) školského zákona a jeho špecifikácie podľa § 2 písm. k) až q) školského zákona, súčasťou ktorej môže byť uvedenie diagnózy. Pri uvedení suspektnej diagnózy nemôže byť dieťať/žiak zaradený do kategórie detí/žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Poznámka: Mnohé deti majú problémy, ktoré nie je možné zaradiť do niektorej z diagnostických kategórií, uvádzaných v školskom zákone. Z odborného hľadiska teda majú špeciálne edukačné potreby, nie sú to však ŠVVP v zmysle zákona. Týmto deťom sa zvykne prideliť suspektná diagnóza. Kým sa diagnóza nepotvrdí, resp. problém nevyrieši, možno odporúčať také postupy vo výchovno-vzdelávacom procese, ktoré nie sú viazané na stanovenie ŠVVP a zároveň poskytnúť odbornú intervenciu v poradenskom zariadení, v priebehu ktorej sa môže diagnóza potvrdiť a / alebo vývin optimalizovať.

- 8. Vyjadrenie k vzdelávaniu dieťaťa/žiaka v škole, resp. k jeho výchove v školskom zariadení.** Nahrádza písomné vyjadrenie k školskému začleneniu, ktoré sa vydávalo podľa pôvodnej verzie školského zákona, týka sa však všetkých, nielen integrovaných detí/žiakov so ŠVVP. V prípade, že ide o dieťa/žiaka so ŠVVP, obsahuje informácie o možnostiach vzdelávania formou školskej integrácie alebo zaradením do školy/triedy pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Ak sa zákonný zástupca rozhodol pre vzdelávanie formou individuálneho začlenenia, je súčasťou vyjadrenia aj opis podmienok, ktoré je na základe výsledkov odborných vyšetrení potrebné pri integrácii dieťaťa/žiaka splniť.

9. Odporúčania pre pedagogických zamestnancov, školy a školské zariadenia. Ak ide o dieťa/žiaka so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním, odporúčania majú vychádzať z príslušného vzdelávacieho programu pre žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním (§ 94 ods. 2 alebo § 103 ods. 5 školského zákona), zahŕňať návrh na modifikáciu učebného obsahu, ak je potrebná, odporúčanie k vzdelávacím a výchovným metódam, nárokom na materiálno-technické zabezpečenie i k hodnoteniu žiaka a odporúčanú formu odbornej personálnej podpory; uvedie sa tiež, či je pri vzdelávaní dieťaťa/žiaka nevyhnutná pomoc pedagogického asistenta. Ak sa v zmysle § 94 ods. 3 alebo § 103 ods. 9 písm. i) a j) odporúča vypracovať individuálny vzdelávací program, odporúčania majú vystihnúť podstatu modifikácií, ktoré má tento program obsahovať.

10. Odporúčanie na asistenta učiteľa – uvádza sa iba v prípade, keď je jeho pomoc v škole indikovaná. Odporúčanie poradenského zariadenia je podkladom pre školu na pridelenie finančných prostriedkov na osobné náklady asistenta učiteľa pre žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo s nadaním (ak má žiak s nadaním zdravotné znevýhodnenie) formou dotácie z kapitoly MŠVVaŠ SR a z kapitoly Ministerstva vnútra SR. V zmysle čl. 3 Metodického pokynu MŠVVaŠ SR č. 66/2015 k postupu pri predkladaní požiadaviek na finančné prostriedky na osobné náklady asistenta učiteľa pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, je príslušné odporúčanie súčasťou správy z diagnostického vyšetrenia. Podľa citovaného metodického pokynu poradenské zariadenie uvedie druh a stupeň zdravotného znevýhodnenia, ďalej pomenovanie bariér, ktoré žiak nedokáže prekonať bez pomoci asistenta učiteľa, optimálny rozsah prítomnosti asistenta učiteľa počas výchovno-vzdelávacieho procesu a v prípade potreby aj konkrétne úkony asistenta na prekonávanie týchto bariér. Potrebné je uviesť, v ktorých vzdelávacích oblastiach, prípadne v ktorej časti dňa (napr. v dôsledku únavy) sa diagnostikovaná porucha prejavuje a konkrétne vyučovacie hodiny alebo časti vyučovacieho dňa a činnosti, ku ktorým vyučujúci potrebuje pomoc asistenta učiteľa.

Poznámka: Za bariéry sa podľa § 4a ods. 6 písm. d) zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov považujú najmä dorozumievacie ťažkosti, problémy s orientáciou v priestore, stavebné prekážky a neschopnosť adaptácie.

Pri odporúčaní rozsahu prítomnosti asistenta učiteľa a špecifikácie jeho činnosti je vhodné, aby poradenské zariadenie vychádzalo z podmienok danej školy.

Vzhľadom na skutočnosť, že žiadosť o dotáciu na asistenta učiteľa sa predkladá na začiatku každého školského roka, ak nie je dôvod vypracovať žiakovi novú správu z diagnostického (resp. rediagnostického) vyšetrenia, poradenské zariadenie vydá pre žiaka aktuálne odporúčanie na asistenta učiteľa, na ktorom bude vyznačené, ku ktorej správe z diagnostického vyšetrenia žiaka sa prikladá (uvedie sa dátum, resp. číslo, pod ktorým bola príslušná správa vydaná). Na základe zmien, ktoré sa v dôsledku odbornej poradenskej starostlivosti a vzdelávania u žiaka prejavujú, môže sa obsah príslušného odporúčania na asistenta učiteľa meniť.

11. Pri odporúčaní pedagogického asistenta – asistenta vychovávateľa, asistenta majstra odbornej výchovy alebo asistenta učiteľa pre dieťa/žiaka, na zabezpečenie ktorých škola nebude, resp. nie je oprávnená predkladať žiadosť o dotáciu v zmysle bodu 10, ale použije iný zdroj financovania, je vhodné v odporúčaní poradenského zariadenia pre školu tiež uviesť náležitosti podľa metodického pokynu MŠVVaŠ SR č. 66/2015.